

भारत का राजपत्र
The Gazette of India

असाधारण
EXTRAORDINARY

ਅਸਾਧਾਰਣ

भाग XIV - अनुभाग - 1

PART - XIV - SECTION - 1

ਭਾਗ - XIV - ਅਨੁਭਾਗ - 1

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ

स० 1] नई दिल्ली, मंगलवार, 5 फरवरी, 1991 /16 माघ, 1912 (शक) [खण्ड IV
 No 1] NEW DELHI, TUESDAY, FEBRUARY 5, 1991/MAGHA 16, 912 (SAKA) [VOL. IV]
 ठः 1] ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਮੰਗਲਵਾਰ, 5 ਫਰਵਰੀ, 1991 /16 ਮਾਘ, 1912 (ਸਕਾ) [ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ IV]

विधि और न्याय मन्त्रालय

(विधायी विभाग)

नई दिल्ली, मंगलवार, 5 फरवरी, 1991/16 माघ, 1912 (शक)

चिलडरन एक्ट, 1960 और दी वूमैनस एण्ड चिलडरन इन्सटीटियूशनस (लाईसेंसिंग) एक्ट, 1956 के पंजाबी अनुवाद राष्ट्रपति के प्रधिकार से प्रकाशित किए जाते हैं और प्राधिकृत पाठ (केन्द्रीय विधि) अधिनियम, 1973 (1973 का 50) की धारा २ के खण्ड (क) के अधीन पंजाबी में उसके प्राधिकृत पाठ समझे जायेंगे।

**MINISTRY OF LAW AND JUSTICE
(LEGISLATIVE DEPARTMENT)**

The translation in Punjabi of the Children Act, 1960 and the Women's and Children Institutions (Licensing) Act, 1956 are hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the authoritative text thereof in Punjabi under clause (a) of Section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਾਲਾ

(ਵਿਧਾਨ ਵਿਭਾਗ)

ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ, 1960 ਅਤੇ ਦੀ ਵੂਮੈਨਸ ਐਂਡ ਰਿਲਡਰਨ ਇਨਸਟੀਟ੍ਯੂਸ਼ਨਸ (ਲਾਈਸੈਨਸਿੰਗ) ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾਯੁਕਤ ਪਾਠ (ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ) ਐਕਟ, 1973 (1973 ਦਾ 50) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਖੰਡ (ਉ) ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸ਼ੱਤਾਯੁਕਤ ਪਾਠ ਸਮੇਂ ਜਾਣਗੇ।

ਬਾਲਕ ਐਕਟ, 1960

(1960 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ: 60)

[21 ਫਰਵਰੀ, 1989 ਤੱਕ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ]

[26 ਦਸੰਬਰ, 1960]

ਸੰਘ ਰਾਜ-ਖਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਗੋਲੇ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ, ਹਿਫਾਜ਼ਤ, ਭਰਣ-ਪੈਖਣ, ਭਲਾਈ, ਸਿਖਲਾਈ, ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਅਤੇ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉਪਰੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ।

ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਦੇ ਗਿਆਰਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਹੋਠ-ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਐਕਟ ਬਣੇ :—

ਅਧਿਆਏ I

ਪ੍ਰਾਰੰਭਕ

1. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਾਲਕ ਐਕਟ, 1960 ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।
 (2) ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਸਾਰੇ ਸੰਘ ਰਾਜ-ਖਤਰਾਂ ਤੇ ਹੈ।
 (3) ਇਹ ਕਿਸੇ ਸੰਘ ਰਾਜ ਖਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਨਾਫਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਯਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣਗੀਆਂ।

ਸੰਖੇਪ ਨਾਮ,
ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ
ਅੰਤ।

2. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੋਰਵੇਂ ਨ ਲੋੜੇ,—

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।

(ਉ) "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸੰਘ ਰਾਜ-ਖਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਪ-ਰਾਜਪਾਲ, ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ;

(ਅ) "ਭਿਖਿਆ ਮੰਗਣਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ—

(i) ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿਖਿਆ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਭਿਖਿਆ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਗਾਊਣ, ਨੱਚਣ, ਕਿਸਮਤ ਦੱਸਣ, ਕਰਤੱਬ ਵਿਖਾਉਣ ਜਾਂ, ਵਸਤਾਂ ਵੇਚਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ;

(ii) ਭਿਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਬਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਕੋਈ ਫੌੜਾ, ਘਾਊ, ਹਾਨੀ, ਅੰਗ-ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਰੋਗ ਦਰਸ਼ਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਕਰਨਾ;

(iii) ਭਿਖਿਆ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੇਣਾ;

(ਇ) "ਬੋਰਡ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਬਾਲਕ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ;

(ਸ) "ਚਕਲਾ", "ਵੇਸਵਾ", "ਵੇਸਵਾਣ" ਅਤੇ "ਲੋਕ ਥਾਂ" ਦੇ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਅਣਸਦਾਚਾਰਕ ਵਧਾਰ ਦਾ ਦਮਨ ਐਕਟ, 1956 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ;

1956 ਦਾ 10]

(ਹ) "ਬਾਲਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਲੜਕਾ ਜੋ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਲੜਕੀ ਜੋ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ;

- (ਕ) "ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ;
- (ਖ) "ਬਾਲਕ-ਘਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਬਾਲਕ ਘਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ;
- (ਗ) "ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ" ਦਾ ਅਣਗੋਲੇ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਬੋਰਡ ਅਤੇ, ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਗਠਤ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਗਠਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਥੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ;
- (ਘ) "ਖਤਰਨਾਕ ਭੇਖਜ਼" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਭੇਖਜ਼ ਐਕਟ, 1930 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

1930 ਦਾ 2

- (ਝ) "ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਬਾਲਕ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਹਿਆਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ;
- (ਛ) "ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ" ਜਾਂ "ਯੋਗ ਸੰਸਥਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ (ਜੋ ਥਾਣਾ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਜਿਸਨੂੰ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਲਿਖਤ ਨਿਰਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰਤਾਂ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਅਤੇ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵਿੱਚ ਸੰਪੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- (ਚ) "ਸਰਪ੍ਰਸਤ" ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਮਾਇਤ-ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਤੱਤਸਮੇਂ ਉਸ ਬਾਲਕ ਦਾ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ;
- (ਛ) "ਅਣਗੋਲਿਆ ਬਾਲਕ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਬਾਲਕ—
 - (i) ਜੋ ਭਿਖਿਆ ਮੰਗਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
 - (ii) ਜਿਸਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਘਰ ਜਾਂ ਬਿਰਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜੀਵਨ-ਨਿਰਧਾਰ ਦੇ ਜ਼ਾਰੀਰਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਨਿਆਸਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਨਾਥ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਜਾਂ
 - (iii) ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਉਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
 - (iv) ਜੋ ਚਕਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵੇਸਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵੇਸਵਾਪੁਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੇਸਵਾ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੁਰਾਚਾਰੀ, ਸ਼ਰਾਬੀ ਜਾਂ ਵਿਭਚਾਰੀ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ;
- (ਜ) "ਪਰੇਖਣ-ਘਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਥਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਖਣ-ਘਰ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ;

(੩) "ਅਪਰਾਧ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ;

(੪) "ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ (ਜੋ ਥਾਣਾ ਜਾਂ ਜਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਜਿਸ ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਾਮੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਬਾਲਕ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਹੈ;

(੫) "ਮੁਕੱਰਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਰਰ;

(੬) "ਪਰਖ ਅਫਸਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਪਰਖ ਐਕਟ, 1958 ਅਧੀਨ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਅਫਸਰ;

(੭) "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ;

(੮) "ਨਿਗਰਾਨੀ" ਦਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ, ਸੱਤਰ੍ਹ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੋਗੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਅਧੀਨ ਰੱਖੇ ਗਏ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਤਲਬ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਬਾਲਕ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਿ ਬਾਲਕ ਦੀ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਰੋਪੀਆਂ ਸਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;

(੯) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਪਦਾਂ ਦੇ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਹਨ, ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਘਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

3. ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਵਿਹੁੰਧ ਜਾਂਚ ਅੰਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਬਾਲਕ ਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਰੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਚਾਲੂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ ਮਾਨੋ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਲਕ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਅਧਿਆਏ II

ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਲਕਾਂ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਅਜਿਹੇ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣਾ ਜੋ ਬਾਲਕ ਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਬਾਲਕ ਭਲਾਈ
ਬੋਰਡ।

4. (੧) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਅਤੁਗੇਂ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਾਲਕ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਪੋਂ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਤਾਤੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਬਾਲਕ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਗਠਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(੨) ਬੋਰਡ ਇੱਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਕੇ ਬਣੇਗਾ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਇਸਤਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਹਰਿਕ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੀਆਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਰਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(੩) ਬੋਰਡ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਂਨਗਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੁਰਤ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

1974 ਦਾ 2

1974 ਦਾ 2

ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ।

5. (1) ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਉਲਖਤ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਲਈ, ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਅਰੋਪੇ ਕਰਤੁੰਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਗਠਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ।

1974 ਦਾ 2

(2) ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ, ਬੈਂਚ ਗਠਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂਨਗਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੀ ਉਤਨੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਮਿਲਕੇ ਬਣਨਗੇ ਜਿਤਨੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਜੋਂ ਥਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਹੰਰਿਕ ਅਜਿਹੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਂਨਗਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ।

1974 ਦਾ 2

(3) ਹੰਰਿਕ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਆਨਨਦੀ ਸਮਾਜਕ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਇਸਤਰੀ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪੈਨਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲਕ 6. (1) ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਮੱਤ-ਭੇਦ ਹੋਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਨ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜਾਂ, ਵਿੱਚ ਜਾਬਤਾ ਆਦਿ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗੀ ।

(2) ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ, ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੁਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਕੇਵਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਟੇਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ।

(3) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਬਾਲਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਭਲਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਨ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ।

ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਬਾਲਕ

7. (1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਗਠਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਤੱਤਸਮਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ । ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਰੰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਬੋਰਡ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਅਣਗੌਲੇ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਭ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰੋਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ :

ਪਰਿਤੂ ਜੇ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ, ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕੀ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕੇਗੀ :

ਪਰਿਤੂ ਇਹ ਹੋਰ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੇ ਪਰਿਤੂਕ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਬਾਬਤ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚਕਾਰ ਮਤਭੇਦ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਮਤਭੇਦ ਫੈਜਲੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮਹਾਂਨਗਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਜਿਹਾ ਮੱਤਭੇਦ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਵਾਲ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਾਂਨਗਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਹੋਵੇਗਾ ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕੋਈ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਗਠਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ

ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੇਵਲ ਹੇਠ-ਲਿਖਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ :—

- (ੳ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ; ਜਾਂ
 - (ਅ) ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ; ਜਾਂ
 - (ੴ) ਕੋਈ ਮਹਾਨਗਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲੇ ਦਰਜ ਦਾ ਨਿਆਂਇਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ;
- (3) ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ, ਜਦ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਆਵੇ।

8. (1) ਜਦ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਏ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਅੱਗੇ (ਸ਼ਹਾਦਤ ਢੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰਵੇਂ) ਲਿਆਂਦਾ ਹਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਲਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਲਕ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ।

ਉਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ
ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ
ਜਾਣ ਵਾਲਾ
ਜ਼ਬਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ
ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ
ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਉਹ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਗੀ ਮਾਨੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਾਲਕ ਉਸ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹਿਆ ਹੋਵੇ।

ਬਾਲਕ-ਘਰ।

9. (1) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਅਣਗੌਲੇ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਨੇ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕੇਗਾ ਜਿਤਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉੱਥੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਣਗੌਲੇ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਠੀਕ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਹ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(3) ਹਾਰਕ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਗੌਲਿਆ ਬਾਲਕ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਨ ਕੇਵਲ ਵਾਸ-ਸਹੂਲਤ, ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਅਤੇ ਸਿਖਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੀ ਦੇਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਦਾਚਾਰਕ ਖਤਰਿਆਂ ਜਾਂ ਸੋਸ਼ਣ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਜਕਾਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਸਰਬਪੱਖੀ ਉੱਨੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(4) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਲਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

10. (1) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਅਪਦਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕੇਗਾ ਜਿਤਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਸੰਸਥਾ

ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਥੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(3) ਹਿੰਦੁ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਨ ਕੇਵਲ ਵਾਸ-ਸਹੂਲਤ, ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੀ ਦੇਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਜਕਾਰ ਵੀ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਸਦੀ ਸਖਸੀਅਤ ਦੀ ਸਰਬਪੱਖੀ ਉੱਨੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(4) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਲਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਸਕੂਲ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਪਰੋਖਣ-ਘਰ।

11. (1) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਬਾਲਕਾਂ ਬਾਬਤ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤੇ ਪਰੋਖਣ-ਘਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕੇਗਾ ਜਿਤਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ।

(2) ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਾਲਕਾਂ ਬਾਬਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਹ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਪਰੋਖਣ-ਘਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਕੇਗਾ।

(3) ਹਿੰਦੁ ਪਰੋਖਣ-ਘਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਲਕ ਲਈ ਨ ਕੇਵਲ ਵਾਸ-ਸਹੂਲਤ, ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਮੁਆਈਨੇ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਉਸ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਉਪਜੀਵਕਾ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ।

(4) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਪਰੋਖਣ-ਘਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਲਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪਰੋਖਣ-ਘਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ

12. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਹੋਠ-ਲਿਖਿਆਂ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਸੰਗਠਨ। ਸਕੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ :—

- (ਉ) ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਕਤੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਜਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਕਣਗੀਆਂ;
- (ਅ) ਬਾਲਕਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਲਕ-ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਪਿਛੋਂ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਈਮਾਨਦਾਰ, ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗੀ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਪ੍ਰਗਰਾਮ ਦੀ ਸਕੀਮ;
- (ਇ) ਹਰੇਕ ਬਾਲਕ ਦੇ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬਾਲਕ ਲਈ ਲੋੜੀ ਦੀ ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਜਿਹੀ ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਬਾਰੇ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ

- ਹਰੇਕ ਬਾਲਕ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਬਾਰੇ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ;
- (ਸ) ਅਜਿਹੇ ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ;
- (ਹ) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇ ਜੋ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀ ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਣ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ।

ਅਧਿਆਏ III

ਅਣਗਲੇ ਬਾਲਕ

13. (1) ਜੇ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿੱਜਿਤ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਖਿਤਿਆਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਹਿਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਗੋਲਿਆ ਬਾਲਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜੂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕੇਗਾ।

(2) ਜਦ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਥਾਣੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅੰਦਰ ਪਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਣਗੋਲੇ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਇਤਲਾਹ ਦਾ ਸਾਰਾਂਸ਼ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਉਹ ਥੀਕ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਅਫਸਰ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਟਿੰਦਰਾਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੱਰਿਕ ਬਾਲਕ, ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੋਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੋਰਡ ਤੱਕ ਸਫਰ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜਾਣ 'ਤੋਂ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਅੰਦਰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੱਰਿਕ ਬਾਲਕ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਦ ਤੱਕ ਲਈ ਪਰੇਖਣ-ਘਰ ਨੂੰ (ਪਰ ਥਾਣੇ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ) ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

14. (1) ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਖਿਤਿਆਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਣਗੋਲਿਆ ਬਾਲਕ ਹੈ, ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਹੈ ਜੇ ਬਾਲਕ ਦਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਖਿਤਿਆਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਬਾਲਕ ਬਾਬਤ ਜਾਂਚ ਅੰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੋਂ, ਬੋਰਡ, ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿ ਉਹ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਕਿ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪ-ਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਅਣਗੋਲੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬਾਲਕ ਉਸ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਲਕੋਇਆ ਜਾਣਾ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪਰੇਖਣ-ਘਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ (ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਬਾਲਕ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਤਲਾਸੀ ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ) ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

15. (1) ਜਦ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਥਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਣਗੋਲਿਆ ਬਾਲਕ ਹੈ, ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਉਹ ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਅਖਿਤਿਆਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਲਿਆਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਪਰੀਖਿਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪਰੀਖਿਆ ਦਾ ਸਾਰਾਂਸ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਰਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਥੀਕ ਸਮਝੇ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਅਣਗੋਲਿਆ ਬਾਲਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਬੋਰਡ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਲਕ ਨ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਬਾਲਕ ਘਰ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ :

ਪਰੰਤੂ ਬੋਰਡ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਸਕੇਗਾ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਜਦੋਂ ਬਾਲਕ, ਲੜਕੇ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਜਾਂ, ਲੜਕੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ :

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਹੋਰ ਕਿ ਜੋ ਬੋਰਡ ਦੀ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਹਾਲਾਤ-ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕੇਗਾ, ਜਿਹੀ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ।

(3) ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਬਾਬਤ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੋਕਰ ਬਾਲਕ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ, ਪਰੇਖਣ-ਘਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਵਿਖੇ, ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਬੋਰਡ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ :

ਪਰੰਤੂ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬਾਲਕ ਦੀ ਉਚਿਤ ਦੇਖ-ਰੋਖ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਦੇਖ-ਰੋਖ ਨ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਨ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ।

ਅਣਗੋਲੇ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ।
16. (1) ਜੋ ਬੋਰਡ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੋਖ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਬਾਲਕ ਦੀ ਨੇਕ ਚਲਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਖ-ਸਾਂਦ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਰਤਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਲਈ ਜੋ ਬੋਰਡ ਅਰੋਪਣੀਆਂ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਜਿਮਾਨਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਬੋਂਡ ਜਾਮਨ ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਰਹਿਤ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤਕਮੀਲ ਕਰਨ ਤੇ, ਕਰ ਸਕੇਗਾ ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬਾਦ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਬੋਰਡ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਬਾਲਕ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨ ਹੋਵੇ ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਬੋਰਡ ਨੂੰ, ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਰੋਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਭੰਗ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਬਾਲਕ ਘਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਾਲਕ ।
17. ਜਿੱਥੇ ਬਾਲਕ ਦਾ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਕਾਇਤ ਕਰ ਕਿ ਉਹ ਬਾਲਕ ਦੀ ਉਚਿਤ ਦੇਖ-ਰੋਖ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ ਬੋਰਡ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲਕ ਬਾਬਤ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਪਰੇਖਣ-ਘਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਤੇ ਭੇਜ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ।

ਅਧਿਆਏ IV

ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ

18. (1) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤਯੋਗ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲਜ਼ਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਤੌਰ ਤੇ ਬਾਲਕ ਹੈ, ਗ੍ਰਾਹਤਾਰ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਜ਼ਮਾਨ

ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਰਹਿਤ, ਜਮਾਨਤ ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜ਼ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਕਿ ਰਿਹਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਿਸੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਉਹ ਸਦਾਚਾਰਕ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਸਫਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(2) ਜਦ ਗ੍ਰਿਡਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਮਾਨਤ ਤੇ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਦ ਅਜਿਹਾ ਅਫਸਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਰੇਖਣ-ਘਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਵਿੱਚ (ਪਰ ਥਾਣੇ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ) ਤਦ ਤੱਕ ਰਖਵਾਏਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂ ਸਕਦਾ ।

(3) ਜਦ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਮਾਨਤ ਤੇ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਦ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦਖਾਨੇ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਬਾਬਤ ਜਾਂਚ ਲੰਬਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਜੋ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰੇਖਣ-ਘਰ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਤੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਕਰੋਗੀ ।

19. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਗ੍ਰਿਡਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸ ਥਾਣੇ ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਜਿੱਥੇ ਬਾਲਕ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਡਤਾਰੀ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ—

ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ
ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਪਰਖ
ਅਫਸਰ ਨੂੰ
ਇਤਲਾਹ ।

(ਉ) ਉਸ ਬਾਲਕ ਦੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੂੰ, ਜੋ ਉਹ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਡਤਾਰੀ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਬਾਲਕ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਅ) ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਡਤਾਰੀ ਦੀ ਇਸ ਮੰਦਰ ਨਾਲ ਇਤਲਾਹ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬਾਲਕ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਹਾਲਾਤ ਬਾਬਤ ਇਤਲਾਹ ਹਸਤੀ ਕਰ ਸਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਭਾਵੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣਗੇ ।

20. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਜਿਸ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਰੋਪ ਹੈ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 39 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰੋਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਬਾਲਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ।

ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ
ਬਾਬਤ ਅਦਾਲਤ
ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ।

21. (1) ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ, ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲਕ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ, ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਸਮਝੇ,—

ਹੁਕਮ ਜੋ ਅਪ-
ਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ
ਬਾਬਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ
ਜਾ ਸਕਣਗੇ ।

(ਉ) ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਤੰਬੀਹ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਘਰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕੇਗੀ;

(ਅ) ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਪਥਰ ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਚੇਖ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਾਲਕ ਦੀ ਨੇਕ ਚਲਨੀ ਅਤੇ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਲਈ, ਜ਼ਮਨ ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਰਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਲੋੜੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਨ ਵਧਦੀ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਬੌਡ ਤਕਮੀਲ ਕਰਨ ਤੇ, ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ;

(ਇ) ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਹੋਠ-ਲਿਖੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗੀ :—

(i) ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਲੜਕੇ ਜਾਂ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ;

(ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਲਕ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਤਦ ਤੱਕ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਜਦ ਉਹ ਬਾਲਕ ਨ ਰਹਿ ਜਾਵੇ :

ਪਰੰਤੂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਹਾਲਾਤ-ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਠਹਿਰਣ ਦੀ ਮੁੱਦਤ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕੇਗੀ, ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ :

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਹੋਰ ਕਿ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਠਹਿਰਣ ਦੀ ਮੁੱਦਤ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਵਧਾ ਸਕੇਗੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਣ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦ ਬਾਲਕ ਲੜਕੇ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦਾ, ਜਾਂ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ;

(ਸ) ਜੇ ਬਾਲਕ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਧਨ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰੇ ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਜਾਂ ਖੰਡ (ਸ) ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਾਮਤ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਤਦ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਰਾਏ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਬਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਦੀ ਯੋਗ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ :

ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੇ ਜਾਂ ਹੋਰਵੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਦੌਰਾਨ ਨੇਕ ਚਲਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੁਕਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਬਾਲਕ ਅਤੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਹੋਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਬਾਲਕ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਿਰੰਧਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮਝਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਇਕ ਨਕਲ ਬਾਲਕ, ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਜਾਮਨਾਂ ਨੂੰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਦੇਵੇਗੀ ।

(4) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਜਿਸਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਲਕ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਸੌਧਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਉਲਟ ਧਾਰਮਕ-ਸਿਖਿਆ ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਬਾਲਕ ਦੇ ਧਾਰਮਕ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦਾ ਯੋਗ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗੀ ।

ਹੁਕਮ ਜੋ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਕਣਗੇ ।

22. (1) ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਲਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਉਲਟ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦਾ ਦੰਡ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਤਾਹੀ ਹੋਣ ਤੇ ਜਾਂ ਸੀਕਿਊਰਿਟੀ ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੈਦਖਾਨੇ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ :

ਪਰੰਤੂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਬਾਲਕ ਨੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹੀ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਰ ਅਜਿਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿਚਲੇ ਹੋਰ ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਤ ਹੋਰ ਉਪਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਉਪਾ ਢੁਕਵਾਂ ਜਾਂ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਵਿਖੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਸੁਰਖਿਅਤ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗੀ।

(2) ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੋਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹਾ ਇੰਡੀਅਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਵਿਖੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ, ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ ਨਜ਼ਰਵੰਦ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ :

ਪਰੰਤੂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕੈਦ ਦੀ ਉਸ ਅਧਿਕਤਮ ਮੁੱਦਤ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੰਡ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

1974 ਦਾ 2

23. ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸ ਉਲਟ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਕੱਤ ਜਾਬਤੇ ਦੇ ਅਧਿਆਏ VIII ਅਧੀਨ ਨ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

1974 ਦਾ 2

24. (1) ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 223 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਬਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕਠਿਆਂ ਅਰਪ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇੱਕਠਿਆਂ ਵਿਚਾਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

1974 ਦਾ 2

(2) ਜੇ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲੇਗਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਬਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ, ਜੋ ਬਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 223 ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਨਾਹੀ ਨ ਹੁੰਦੀ, ਇੱਕਠਿਆਂ ਅਰਪ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਮਾਇਤ-ਅਧਿਕਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਬਾਲਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ।

25. ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕਈ ਬਾਲਕ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਨਾਕਾਬਲੀਅਤ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦੌਸ਼-ਸਿੱਧੀ ਦੇ ਅਨੁਸੰਗ ਹੋਵੇ।

26. ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਜਦ ਇਹ ਐਕਟ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾਫਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਲੰਬਤ ਸਭ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਲੂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਮਾਨੋ ਇਹ ਐਕਟ ਪਾਸ ਹੀ ਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲਕ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਟਾ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ, ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੰਡ-ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇਗੀ ਜੇ ਉਸ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ ਮਾਨੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬਾਲਕ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ
ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ
ਸੰਘਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਏ
VIII ਅਧੀਨ
ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ
ਹੋਵੇਗੀ।
ਬਾਲਕ ਦਾ ਅਤੇ
ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ
ਜੋ ਬਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸੰਯੁਕਤ ਵਿਚਾਰਣ
ਨ ਹੋਣਾ।

ਦੌਸ਼-ਸਿੱਧੀ ਤੋਂ
ਹੋਣ ਵਾਲੀ
ਨਾਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ
ਦੂਰ ਕਰਨਾ।

ਲੰਬਤ ਮਾਮਲਿਆਂ
ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਉਪਬੰਧ।

ਅਧਿਆਏ V

**ਸਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਦਾ ਜਾਬਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ
ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ**

ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲਕ

27. (1) ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਦਿਨ ਅਤੇ
ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
ਬੈਠਕਾਂ ਆਦਿ।

(2) ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ
ਹੋਵੇ, ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ
ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਅੱਮਲਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਕਮਰੇ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਹੀ
ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਬੈਠਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇਗਾ,
ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਬੈਠਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵੱਖਰੇ
ਦਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇਗਾ।

ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ
ਸਕਤਵਾਨ
ਅਥਾਰਿਟੀ ਅੱਗੇ
ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਣਗੇ !

28. (1) ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਹੇਠ-ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਸਿਵਾਏ,
ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ,—

(ੳ) ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਫਸਰ, ਜਾਂ

(ਅ) ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅੱਗੇ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਬਾਲਕ ਦਾ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ
ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ
ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ;

(ੳ) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ
ਦੇਵੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ, ਜੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ
ਕਿਸੇ ਸਟੇਜ ਤੇ, ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ, ਬਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸਿਸਟਾਚਾਰ ਜਾਂ ਸਦਾਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ
ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ,
ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਖੂਦ ਬਾਲਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ
ਅਜਿਹਾ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ,
ਤਾਂ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਵਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਬਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ
ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ।

(3) ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਬੋਰਡ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸ
ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਾਲਕ ਦੇ ਮਾਤਾ,
ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ
ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ।

29. ਕੋਈ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ
ਲਿਆਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਦੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਬਾਲਕ ਦਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਕੰਟਰੋਲ
ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਸਤ ਤੋਂ ਇਹ ਲੱਤ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ
ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ।

ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰੀ
ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣਾ।

30. ਜੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਸਟੇਜ ਤੇ, ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ
ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਬਾਲਕ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅੱਵਸਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ
ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

31. (1) ਜਦ ਅਜਿਹਾ ਬਾਲਕ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਰੋਗ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਲਈ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੈ ਜੋ ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਲੋੜੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਭੇਜ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਨਤ ਥਾਂ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਥਾਂ ਹੋਵੇ।

1898 ਦਾ 3

1912 ਦਾ 4

(2) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਕੌਝੂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਵਿਗੜ-ਚਿਤ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਉਥੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੌਝੀ ਐਕਟ, 1898 ਜਾਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਭਾਰਤੀ ਪਾਹਲਪਨ ਐਕਟ, 1912 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਲਾਗ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਛੁਤ ਵਾਲੇ ਰੋਗ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਬਾਲਕ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਪਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ, ਜੇ ਉਸਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਕੱਤ ਬਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ, ਉਹ ਬਾਲਕ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੂੰ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਵਾਪਸ ਮੌਜੂਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ, ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਤੋਂ ਇਹ ਲੋੜ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਡਾਕਟਰੀ ਮੁਆਇਨੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੋਗ ਦੀ ਲਾਗ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਲਾ ਦੇਵੇਗਾ।

32. (1) ਜਿੱਥੇ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਕਿਆਸ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਅੱਗੇ (ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰਵੇ) ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਲਕ ਹੈ, ਉਥੇ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਬਤ ਯੋਗ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਲਵੇਗੀ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਕਟਤਮ ਉਮਰ ਵਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਟਾ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਲਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(2) ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਕੇਵਲ ਬਾਅਦ ਦੇ ਇਸ ਸਬੂਤ ਕਰਕੇ ਨਾਜ਼ਾਇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਉਮਰ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

33. ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ :—

- (ਅ) ਬਾਲਕ ਦੀ ਉਮਰ;
- (ਅ) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲਕ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ;
- (ਅ) ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਟਾਂ;
- (ਸ) ਬਾਲਕ ਦਾ ਧਾਰਮਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ;
- (ਹ) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਬਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ;

ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਤੇ ਇਸ ਐਕਟ
ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਕਰਨ
ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਚੂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤ ਤਦ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ ਜਦ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ :

ਪੰਚੂ ਇਹ ਹੋਰ ਕਿ ਜੇ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦਸ ਹਫ਼ਤੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਬਾਲਕ ਨੂੰ
ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ
ਬਾਹਰ ਭੇਜਣਾ।

34. ਅਜਿਹੇ ਅਣਗੀਲੇ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਥਾਂ ਉਸ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਉਹ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਯੋਗ ਜਾਂਚ ਪਿੱਛੋਂ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਸ, ਜੇ ਆਪਣੇ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਥਾਂ ਵਿਖੇ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਵਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਏਂਦਾ ਵੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਦੇਖ-ਚੇਖ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਕੇਂਠਰੋਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਜਾਮੰਦ ਹੈ ਵਾਪਸ ਭੋਜਣਾ ਹਾਲਾਤ ਅਨਸਾਰ ਉਚਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ; ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਜੋ ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਾਲਕ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਉਸ ਬਾਲਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਮਾਨ ਮੂਲ ਹੁਕਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਰਿਪੋਟਾਂ ਦਾ ਗੁਪਤ
ਮੰਨਿਆਂ ਜਾਣਾ।

35. ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਜਾਂ ਉਹ ਹਾਲਾਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਗੁਪਤ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ :

ਪਰੰਤੂ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ, ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਡਾ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੂੰ ਸੰਚਿਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਲਕ ਦੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਵਸਰ ਦੇ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਰਿਪੋਟ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸੁਸ਼ੰਗਤ ਸਹਾਦਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ।

ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ
ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ
ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ
ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ
ਆਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ
ਦੀ ਮਨਾਹੀ।

36. (1) ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ, ਰਸਾਲੇ ਜਾਂ ਖਬਰ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਬਾਬਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਿਸੇ ਰਿਪੋਟ ਵਿੱਚ ਬਾਲਕ ਦਾ ਨਾਂ, ਪਤਾ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਵੇਰਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਲਕ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਹੋ ਜਾਣੀ ਗਿਣੀ-ਮਿੱਥੀ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਨ ਅਜਿਹੇ ਬਾਲਕ ਦੀ ਕੋਈ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ :

ਪਰੰਤੂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕੇਗੀ, ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਬਾਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਪੀਲਾਂ।

37. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖਿੱਤ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕੇਗਾ :

ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉੱਕੱਤ ਤੀਹ ਦਿਨ ਦੀ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲ ਗੁਹਿਣ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

(2) ਹੇਠ-ਲਿਖੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ :—

(ੳ) ਅਜਿਹੇ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹੜਿ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਰੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ; ਜਾਂ

(ਅ) ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਣਗੀਲਿਆ ਬਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੁਕਮ।

(3) ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

38. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਦਰਖਾਸਤ ਮਿਲਣ ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਚਤਾ ਬਾਬਤ ਆਪਣੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਮੰਗਵਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝੇ :

ਨਿਗਰਾਨੀ ।

ਪਰੰਤੂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਤਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜ਼ ਅਵਸਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ।

39. (1) ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹਾ ਜਾਬਤਾ ਅਪਣਾਵੇਗੀ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਵਿੱਚ ਸੰਮਨ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਬਤਾ ਅਪਣਾਵੇਗੀ ।

1974 ਦਾ 2

ਜਾਂਚਾਂ, ਅਪੀਲਾਂ
ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ
ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ
ਵਿੱਚ ਜਾਬਤਾ ।

1974 ਦਾ 2

(2) ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਹੋਰਵੇਂ ਉਪਬੰਧਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਜਾਬਤਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਮਲਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ।

40. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਅਪੀਲ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਤਾਵ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਕੋਈ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਮਿਲੀ ਕਿਸੇ ਦਰਖਾਸਤ ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਬਾਬਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਪੀਨ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਬਤ, ਜਿਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧ ਸਕੇਗੀ ।

ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੋਧਣ
ਦੀ ਸਕਤੀ ।

(2) ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਾਈ ਦੀਆਂ ਭੁਲਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਫਾਕੀਆ ਚੱਕ ਜਾਂ ਉਕਾਈ ਤੋਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਮਿਲੀ ਦਰਖਾਸਤ ਤੇ ਦਰਸ਼ਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣਗੀਆਂ ।

ਅਧਿਆਏ VI

ਬਾਲਕਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ

ਬਾਲਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ
ਨਿਦਰਿਤਾ ਲਈ
ਸਜ਼ਾ ।

41. (1) ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਦਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਚਾਰਜ, ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਸੰਭਾਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਬਾਲਕ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਜੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਟੇਗਾ ਜਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਹਮਲਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਜਣਾ, ਸੁਟਣਾ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕਰਨਾ ਕਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਕਰਵਾਏਗਾ ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਉਧ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ।

(2) ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਮਾਇਤ-ਅਧਿਕਾਰ ਤਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਸਿਕਾਇਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾਅਰਾ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਅਖਤਿਆਰਤ ਅਫਸਰ ਦੀ ਪੂਰਵ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ।

42. (1) ਜੇ ਕੋਈ ਭਿਖਿਆ ਮੰਗਣ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਨਿਯੋਜਤ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਤੋਂ ਭਿਖਿਆ ਮੰਗਵਾਵੇਗਾ ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਉਧ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਭਿਖਿਆ ਮੰਗਣ
ਲਈ ਬਾਲਕਾਂ ਦਾ
ਨਿਯੋਜਨ ।

(2) ਜੋ ਕੋਈ, ਬਾਲਕ ਦਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਉਸ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਤੇ ਹੋਏ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹਿ ਦੇਵੇਗਾ, ਉਹ ਕੈਦ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਉਧ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੀ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹੱਥ ਪਾਉਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲੀ
ਲਿਕਰ ਜਾਂ ਖਤਰ-
ਨਾਕ ਭੇਖਜ਼ ਦੇਣ
ਲਈ ਡੰਨ।

43. ਜੋ ਕੋਈ ਯਥਾਯੋਗ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੇ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਿਵਾਏ, ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਲੋਕ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਸ਼ੀਲੀ ਲਿਕਰ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਭੇਖਜ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਦਿਵਾਏਗਾ ਉਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਦੋ ਸੰ ਰੂਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਾਲਕ ਕਰਮ-
ਚਾਰੀਆਂ ਦਾ
ਸੌਸ਼ਣ।

44. ਜੋ ਕੋਈ ਜ਼ਾਹਿਰਾ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਯੋਜਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਰੋਕ ਰੱਖੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ, ਉਹ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਧਿਆਦੇ VII

ਫ਼ਟਕਲ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ
ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸ-
ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ
ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

45. (1) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਣਗੋਲੇ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੱਤਈ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਜੋ ਉਹ ਅਰੋਪਣੀਆਂ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(2) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਕਿ—

(ਉ) ਕੋਈ ਅਣਗੋਲਿਆ ਬਾਲਕ ਇੱਕ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ;

(ਅ) ਕੋਈ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਜਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਬੋਰਸਟਲ ਸਕੂਲ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬੋਰਸਟਲ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ;

(ਇ) ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਲੰਬੰਸ ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪਰਤਾ ਲਿਆ ਜਾਂ ਜ਼ਵਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਜਾਂ ਬੋਰਸਟਲ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ :

ਪਰੰਤੂ ਅਜਿਹੀ ਬਦਲੀ ਨਾਲ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਬਾਲਕ ਦੇ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁੱਦਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਖ ਰੋਖ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੱਤੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ, ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਅਰੋਪਣੀਆਂ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ
ਬਾਲਕ-ਘਰ ਅਗਦਿ
ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ
ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ

ਵਿਚਲੇ ਉਸੇ

46. (1) ਸੰਘ ਰਾਜਖੇਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਇਹ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਅਣਗੋਲਿਆ ਬਾਲਕ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਸੰਘ ਰਾਜਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਲਕ-ਘਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ, ਉਸ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ।

(2) ਸੰਘ ਰਾਜ-ਖੇਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਸਾਧਾਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕਰ

ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਬਦਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰੇ, ਉਥੋਂ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਉਜੇਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਅਣਗੈਲੇ ਬਾਲਕ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ, ਸੰਘ ਰਾਜ-ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬਦਲੀ ਤੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਮਾਨੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਰ ਬਾਲਕ-ਘਰਾਂ
ਆਦਿ ਵਿਚਕਾਰ
ਬਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ
ਬਦਲੀਆਂ।

47. (1) ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਨੁਸਰਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਕੋੜ੍ਹ ਨਾਲ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਗੜ-ਚਿਤ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਠਹਿਰੀ ਉਸ ਅਦੂਧ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਸੱਭਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਜੋ ਬਾਲਕ ਦੇ ਉਚਿਤ ਇਲਾਜ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਕਿਸੇ ਕੌੜ੍ਹੀ ਆਸ਼ਰਮ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕੇਗਾ।

ਵਿਗੜ-ਚਿਤ ਜਾਂ
ਕੋੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ
ਬਾਲਕਾਂ ਦੀ
ਬਦਲੀ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲਕ ਦੇ ਕੌੜ੍ਹ ਜਾਂ ਵਿਗੜ-ਚਿਤ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਜੋ ਉਹ ਬਾਲਕ ਤਦ ਵੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਲਕ ਦਾ ਚਾਰਜ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦੇਵੇਂ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਜੋ ਬਾਲਕ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਭਾਗੀ ਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਲਸੰਸ ਤੇ ਬਾਹਰ
ਰੱਖਣਾ।

48. (1) ਜਦ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਛੱਡ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ, ਜੋ ਲਸੰਸ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਲਸੰਸ ਦੇ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਤ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧੀਨ ਰੱਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਪੰਦੇ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲੈਣ ਲਈ ਰਜਾਮੰਦ ਹੋਵੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਲਸੰਸ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਜਾਂ ਤਦ ਤੱਕ ਨਾਫਜ਼ ਰਹੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਪਰਤਾ ਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

(3) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਲਸੰਸ ਪਰਤਾ ਲੈ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧੀਨ ਰੱਹਣ ਲਈ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਲਸੰਸ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਖਾਹਿਸ ਤੇ ਉਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਜਦ ਕੋਈ ਲਸੰਸ ਪਰਤਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਚੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਉਸਦਾ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਵਾਪਸ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(5) ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਲਸੰਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰਣ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਚਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਭਾਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੈ :

ਪਰੰਤੂ ਜਦ ਲਸੇਸ ਦੇ ਪਰਤਾ ਲਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਬਾਲਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਨ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਬੀਤਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿਆਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੈ।

ਬੱਜ ਨਿਕਲੇ
ਬਾਲਕਾਂ ਬਾਰੇ
ਉਪਰੰਥ ।

49. ਤੱਤਸਮੇਂ ਨਾਫਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਉਲਟ ਗੱਲ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ, ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਆਫਸਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇਖ-ਰੇਖ ਤੋਂ ਭੱਜ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ, ਵਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ, ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਸ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਾਠਵਾਈ ਉਸਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੱਜ ਨਿਕਲਣ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਲਕ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਇਤਲਾਹ ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਲਕ ਵਿਹੁੱਤ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ ।

ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ
ਦੁਆਰਾ ਅੰਸ਼ਦਾਨ ।

50. (1) ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਣਗੋਲੇ ਬਾਲਕ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਜਾਂ ਬਾਲਕ ਦੇ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਲਈ ਭਾਗੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਲੋੜਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਕਿ, ਜੋ ਉਹ ਅੰਸ਼ਦਾਨ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਲਈ ਮੁਕੱਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋ ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਈ ਹੁਕਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸ਼ਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜਾਂ, ਬਾਲਕ ਦੇ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਲਈ ਭਾਗੀ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਾਦਤ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਕਲਮਬੰਦ ਕਰੇਗੀ ।

(3) ਬਾਲਕ ਦੇ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਦੇ ਭਾਗੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗਨਾਂ ਲਈ, ਨਾਜਾਇਜ਼ ਬਾਲਕ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਖਿਆਤ ਪਿਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ :

ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਬਾਲਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਵਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਉਥੋਂ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਖਿਆਤ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਦਾਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਸ਼ਾਪਾਰਨ ਤੌਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਦੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਦੇਣਯੋਗ ਬਣਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਭਾਗ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਉਸ ਬਾਲਕ ਦੇ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

(4) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਈ ਹੁਕਮ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਾਬਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

1974 ਦਾ 2

1974 ਦਾ 2

ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦਾ
ਬਾਲਕ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ।

51. ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰਣ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕੰਟਰੋਲ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਤਦ ਰੱਖਦਾ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਲੇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਮੁੱਦਤ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗਾ :

ਪਰੰਤੂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਲਕ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ

52. ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਕਟ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗਾ

ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਕੈਦ ਦਾ ਦੰਡ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਦੰਡ ਭੁਗਤਣ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਦੰਡ ਬਹਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੈਦ ਦੀ ਬਾਕੀ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਠੀਕ ਸਮਝੇ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਮਾਨੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਹੁਕਮ ਬਾਲਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

53. (1) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਉਤਨੇ ਪਰਖ ਅਫਸਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ, ਬਾਲਕ-ਘਰਾਂ, ਪਰੋਖਣ-ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ, ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ, ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

(2) ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੋਠ-ਲਿਖੇ ਕਰਤੱਵ ਹੋਣਗੇ—

(ੳ) ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗੇ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਪਰਵਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਨਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਿੜਾਈ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇ;

(ਅ) ਅਣਗੋਲੇ ਅਤੇ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਕਾਫ਼ੀਆਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਜੋ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਠੀਕ ਸਮਝੇ;

(ਇ) ਕਿਸੇ ਅਣਗੋਲੇ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਦੇ ਵਰਤਾਉ ਬਾਰੇ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਟ ਦੇਣਾ;

(ਸ) ਅਣਗੋਲੇ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ;

(ਹ) ਜਿੱਥੇ ਅਣਗੋਲਿਆ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰੀ ਬਾਲਕ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਕ) ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(3) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ, ਬਾਲਕ-ਘਰ, ਪਰੋਖਣ-ਘਰ ਜਾਂ ਪਸ਼ਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਲਈ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਭ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਭ ਕਾਗਜ਼ਾਂ, ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਖਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਨ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

54. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰਣ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਰਥ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹਣਾ।

55. ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੇ ਅਧਿਅਕਾਰੀ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਈ ਗਏ ਬੋਂਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

ਬੋਂਡਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਬਤਾ।

56. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਸਾਧਾਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਜੋ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਉਲਿਖਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।

ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਡੈਲੀਗੋਟ ਕਰਨਾ।

ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ
ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ
ਦਾ ਬਰਾਉ।

1897 ਦੇ ਐਕਟ 8 ਅਤੇ
ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਉਪਬੰਧਾਂ
ਦਾ ਲਾਗੂ ਨਹੋਣਾ।

57. ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰਣ ਵਿੱਚ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਿਤਵਤ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਬਾਰੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਸ਼ਕ ਜਾਂ ਪਰਖ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦਾਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

58. ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਕਟ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਸੁਧਾਰ ਸਕੂਲ ਐਕਟ, 1897 ਅਤੇ 1974 ਦੇ ਐਕਟ 2 ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸੰਘਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।

(2) ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਦੀ ਸੰਸਥਾ (ਲੰਬੇ) ਐਕਟ, 1956, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਬਾਲਕ-ਘਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘਰ ਜਾਂ ਪਰੇਖਣ-ਘਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

1956 ਦਾ 105

ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ
ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

59. (1) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਜਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕੇਗਾ।

(2) ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਏ ਕਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਹੋਣ-ਲਿਖੇ ਸਭ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਲਈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਕਰ ਸਕਣਗੇ, ਅਰਥਾਤ :—

- (ੳ) ਉਹ ਥਾਵਾਂ ਜਿੱਥੇ, ਉਹ ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸਤੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਆਪਣੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ;
- (ਅ) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਜਾਬਤਾ, ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਰੱਗਾਂ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਕਸ਼ਟਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਬਾਲਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿੱਧੀ ;
- (ੰ) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਬਾਲਕ-ਘਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੇਖਣ-ਘਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ;
- (ਸ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ, ਬਾਲਕ-ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਪਰੇਖਣ-ਘਰਾਂ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ;
- (ਹ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ, ਬਾਲਕ-ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਪਰੇਖਣ-ਘਰਾਂ ਦੇ ਕਾਜਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ;
- (ਕ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ, ਬਾਲਕ-ਘਰਾਂ, ਪਰੇਖਣ-ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਪਸਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੋਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ;
- (ਖ) ਪਸਚਾਤਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੋਖ-ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਕਾਜਕਾਰ; ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ, ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪਸਚਾਤ-ਵਰਤੀ ਦੇਖ-ਰੋਖ ਸੰਗਠਨ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (ਗ) ਪਰਖ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ;
- (ਘ) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਰੰਧਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ;
- (ਙ) ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਜੋ ਅਣਗੌਲੀ ਜਾਂ ਅਪਚਾਰਨ ਹੈ ਰੱਖਿਆ ਅਧੀਨ ਇਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਲਿਜਾਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ

ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਾਲਕ ਸੱਕਤਵਾਨ ਅਬਾਰਿਟੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ;

- (੮) ਉਹ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਲਕ ਦੇ ਭਰਣ-ਪੋਖਣ ਲਈ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਸਦਾਨ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ;
- (੯) ਉਹ ਸਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਬਾਲਕ ਲੰਸਸ ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੰਸੰਸ ਦਾ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਸਰਤਾਂ;
- (ਜ) ਉਹ ਸਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ ਬਾਲਕ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਬਾਲਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਂਧਾਂ;
- (੩) ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾ ਜੋ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

(੩) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਾਰਿਕ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਜਿੰਠੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਅੱਗੇ, ਜਦ ਉਹ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤੀਹ ਦਿਨ ਦੀ ਕੁਲ ਮੁੱਦਤ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਇਜਲਾਸ ਜਾਂ ਕ੍ਰਮਵਰਤੀ ਇਜਲਾਸਾਂ ਦੇ ਤੁਰਤ ਮਹੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਗੁਜਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੂਪਭੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿਹੀ ਕਿ ਸੂਰਤ ਹੋਵੇ, ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪਭੇਦ ਕੀਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਐਪਰ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਰੂਪਭੇਦ ਜਾਂ ਬਾਤਲਕਰਣ ਦਾ ਉਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

60. ਜੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਫਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦਾ ਤੱਤਸਥਾਨੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਫਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਨਿਰਸਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ : ਬਚਾਉ।

ਪੰਨ੍ਹੂ ਨਿਰਸਨ ਹੇਠ-ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ-

- (ੳ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਸਤ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਅਮਲ ਜਾਂ ਉਸ ਅਧੀਨ ਹੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਸਹਿਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਗੱਲ; ਜਾਂ
- (ਅ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਰਜਤ ਕੀਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਅਧਿਕਾਰ, ਉਠਾਈ ਗਈ ਬਾਂਧ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ; ਜਾਂ
- (ੳ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਸਤ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਡੰਨ, ਜਬਤੀ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ; ਜਾਂ
- (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਅਧਿਕਾਰ, ਬਾਂਧ, ਦੇਣਦਾਰੀ, ਡੰਨ, ਜਬਤੀ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਫਤੀਸ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਉਪਚਾਰ;

ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਫਤੀਸ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਉਪਚਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਚਾਲੂ ਰੱਖੀ, ਜਾਂ ਨਾਫਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਡੰਨ, ਜਬਤੀ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਪੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ, ਮਾਨੋ ਇਹ ਐਕਟ ਪਾਸ ਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ।